משלם תשלומי כפל ואי ס"ד לסמים מזוייז

גנב הוא נמצא בשומר שכר משלם תשלומי

כפל במוען מענת לסמים מזויין א"ל הכי

קאמר לא אם אמרת בשומר חגם שכן

. משלם תשלומי כפל "בכל מענותיו תאמר

בשומר שכר שאינו משלם תשלומי כפל

אלא בטוען טענת לסטים מזויין איתיביה

ונשבר או מת שאין לי אלא שבורה ומתה

גניבה ואבידה מנין אמרת ק"ו ומה שומר

שכר ישפטר בו שבורה ומתה יחייב

בגניבה ואבידה ישואל שחייב בשבורה

ומתה אינו דין השחייב בגניבה ואבידה

וזהו ק"ו שאין עליו תשובה ואי ס"ד לסטים

מזויין גנב הוא אמאי אין עליו תשובה איכא

למפרך מה לשומר שכר שכן משלם תשלומי

כפל במוען מענת לסמים מוויין א"ל קסבר

האי תנא יקרנא בלא שבועה עדיפא מכפילא

בשבועה לימא מסייע ליה מיהשוכר פרה

מחבירו ונגנבה ואמר הלה הריני משלם

ואיני נשבע ואח"כ נמצא הגנב משלם

תשלומי כפל לשוכר סברוה כרבי יהודה

דאמר שוכר כנושא שכר דמי ומדקתני ואמר

הריני משלם ואיני נשבע מכלל דאי בעי

פטר ליה נפשיה בשבועה ה"ד כגון דקא

מעין מענת לסמים מזויין וקתני ואח"כ

נמצא הגנב משלם תשלומי כפל לשוכר

ש"מ לסטים מזויין גנב הוא אמרי מי סברת

כר"י דאמר ישוכר כנושא שכר דמי דלמא

כר"מ ס"ל דאמר 🕫 שוכר כשומר חגם דמי

איבעית אימא כדמחליף רבה בר אבוה ותני

שוכר כיצד משלם ר"מ אומר כשומר שכר סשוכר

ר"י אומר כשומר חנם רבי זירא אמר הכא

במאי עסקיגן במוען מענת לסמים מזויין

ונמצא לסטים שאינו מזויין: נפלה לגינה

ונהנית משלמת מה שנהנית: אמר רב

יבנחבמה אבל אכלה אפילו מה שנהנית

אינה משלמת לימא רב למעמיה ידאמר רב

היה לה שלא תאכל אמרי הכי השתא אימור

דאמר רב התם היה לה שלא תאכל היכא

דאיתזקא היא דמצי א"ל מריה דפירי לא

משלמנא היה לה שלא תאכל לאזוקי היא

כר"מ ושמא אגב שהביאו שם הביאו כאן: מבלה לגינה י והויקה משלמת מה שנהנית. [4] והוא שאינה יכולה לירד דא"כ אפי׳ נפלה משלמת מה שהזיקה דתחילתה בפשיעה וסופה באונס הוא וסיפא דקתני ירדה אורחא דמילחא נקט והוא הדין נפלה כיון שיכולה לירד:

אלא

מקרקע: ופרכינן אבל אכלה אפי' מה שנהנית לא משלמת. בתמיה:

לימא רב לטעמיה דאמר. גבי הכנים פירותיו לחלר חבירו שלא

ברשות בשור שנגח את הפרה (לעיל דף מו:) דקתני הוזקה בהם בהמה של בע"ה חייב בעל הפירות ואמר רב כשהוחלהה בהן שנו

אבל אכלה והתריזה פטור המכנים דהוה לה שלא תאכל והכא

א) ב"מ נה., ב) [ב"מ מא: נד.], ג) שם לד., ד) [לעיל

מה:ז. ה) לטיל מה: ב"מ

כשנחבטה. ה) ד"ה הרנה.

י) ול"ה ול"ו, ל) ול"ה

שוכר], () [ד"ה דמחייב], מ) [שייך למחני׳ לעיל נה:],

נ) ול"ל ונהניתו.

ט צ"ל גנב הוא וגם דכפילא כצ"ל ר דכפילא כצ"ל ר

לו א מיי פ״ד מהלכום גניכה הנכה עו. לו ב מייי פ"א מהלי שכירות הלי ב סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי :בי סעיף יב

עין משפט

נר מצוה

לה ג מייי שם טוש״ע שם קשיף ב: קשיף ב: למ ד ה מיי שם סמג שם טוש"ע ח"מ סי שמ סעיף א:

ב מיי פ״ח מהלכות שאלה ופקדון הלי א: שאלה ופקדון הלי א: שא ז מייי פ"ג מהלכות נוקי ממון הלכה יא סמג עשין סו טוש"ע ח"מ מי׳ שלד סעיף א:

מוסף רש"י

שכן משלם כפל בטוען . לסטים מזוין. טענת דלעניו מיפטר בתשלומיו מונס וטוען טענת אוי לענין כפל אם נשבע ובאו עדים שהיא אצלו. מאמר בשואל שאינו בא לידי כפל, דכי טעין ואמר לסטים מזוין בא עלי ונטל, מחייב את עלמו נקרן (ב"מ צה.). קרנא בלא שבועה עדיפא ברא שבועה עויפא מכפילא בשבועה. אין זו תשונה, דקרנא דמחיינת ליה לשואל מכי טעין לסטים מזוין נטלה ואפילו לא נשבע לשקר, עדיפה להיות חמורה משומר שכר הבא לידי כפל אם כפר ונשבע על כך לשקר ואם אמת אמר פטור מן הקרן (שם). השוכר פרה מחבירו ונגנבה. אע"פ שהשוכר חייב בגניבה ואבדה, מכל מקום אם רוצה לשקר ולישבע היה פטר בשבועה, הלכך כי לד.). **שוכר כנושא שכר** רמי. הואיל ולהנאתו הוא אללו, אע"פ שנותן שכר פעולתו שומר שכר הוא. דיהיב ליה אגרא לא הוי (ב"מ פ:). שוכר כשומר חגם דמי. דמל יהיב לגר מלאכתו ואינו נוטל שכר על שמירתו (שם).

אם אמרת בשומר חגם. נראה דקאי אהא דבעי למילף לא אם אמרס כו'. מתניתא היא ["ולא ידענא היכא תניא]: ככל בשלהי המפקיד (ב"מ דף מא: ושס) שליחות יד בשומר שכר משומר חנם אע"ג דשומר שכר מתחייב קרנא בלא שבועה קסבר האי תנא כפילא בשבועה עדיפא מקרנא בלא שבועה וחימה משלם כפל: **האמר בשומר שכר שאינו משלם כפל.** בטענת גנב

להאי תנא מנלן דפרשה ראשונה נאמרה בשומר חנם ושניה בשומר שכר חיפוך חנה דבפרק השוחל (שם דף זר:) לה קיימה לן חלה משום דקרנא בלא שבועה עדיפא ועוד קשה דבסמוך גבי ק"ו שחין עליו תשובה דפריך מה לשומר שכר שכן משלם משלומי כפל כו׳ כלומר ולכך דין הוא שיתחייב בגניבה ואבידה אדרבה כיון דחמור הוא ה"ל לומר שלא יתחייב כדי שיתחייב כפל וי"ל דהא פשיטא דעדיפא חומרא דקרנא בלא שבועה מחומרא דכפילא בשבועה דמי יודע שיבא לידי כך ולכך יש לנו להעמיד פרשה שניה שחייב קרן בגניבה בשומר שכר שהוא חמור ופרשה ראשונה שפטור בשומר חנם דדבר פשוט הוא שוה חמור מזה אבל לעשות פירכא על ק"ו שפיר פרכינה מכפל הע"פ שהוה חומרה קטנה כיון שאין בלמד אע"פ שיש בלמד חומרא אחרת חמורה ממנה והאי תנא דבסמוך דקסבר קרנא בלא שבועה עדיף מכפילא בשבועה ס"ל דאפי׳ פירכא אין לעשות ממנה מפני שזה קולתו גרמה לו שמתחייב בכפל וזה חומרתו גורמת לו שפטור מכפל וכה"ג איכא בריש ב"מ (דף ד. ושם) גבי ר' חייא תורת הזמה לה פריך: נמצא ש"ש משלם תשלומי כפל במוען מענת לסמים מזויין. אבל אי גולן הוא ניחא דטוען טענת גזלן ונמלא שהוא בידו לא משלם כפל וא"ת אכתי נמצא ש"ש משלם כפל בטוען טענת גוב בבעלים ושמא אין שייך כפל בטוען טענת גנב בענין זה ואפי׳ שייך אין לחוש אי המ"ל ולטעמיך ולא קאמר: קסבר האי תנא קרנא נלא שבועה עדיפא. וח״ת ורב יוסף דס"ל לעיל אליבא דההוא

תנא דלסטים מזויין שהוא וגם סובר אותו תנא כפילא בשבועה עדיף א"כ מנלן גניבה ואבידה בשואל דמשומר שכר לא יליף וכן יש להקשות לרצי יוחנן דאסיקנא לעיל אליביה דהסבר לסטים מזויין גנב הוא ובהמפקיד (ב"ת דף תח:) מוכח דקסבר כפילח בשבועה עדיפא בשמעתא דשליחות יד לריכה חסרון וכן סבר התם ר"א ובמרובה (לקמן דף עט: ושם)י) ס"ל דכי מיטמר מאינשי גנב הוא אע"פ

משלמנא היה לה שלא הנובל אחריני דפטירה לשלומי מי אמר אי לא שבעלים רואין ומסתמא ס"ל הכי בלסטים מזויין וי"ל דנפקא להו מוכי ישאל וי"ו מוסיף על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון ותחתון מעליון כדמסיק בפרק השואל (ב"מ דף נה. ושם) ולאותה מסקנא לא נצטרך ק"ו של ברייתא זו והא דמייתי ליה התם היינו מקמי דתיקו ליה מוכי ישאל וילמד תחתון מעליון:

יהודה דאמר שובר כנושא שבר דמי. משום דהכי מברוה כר' קי"ל כסתם מתני' בפ' בתרא דשבועות (דף מע.) דקתני נושא שכר והשוכר משלמים את הגניבה ואת האבידה ורבי

נמי אמר בעל הבהמה בירידתה אנוסה היא שהרי נפלה ובאכילתה היה לה שלא תאכל ומה אני יכול לעשות: ירמיה נמי אית ליה הכי בהמפקיד (ב"מ דף לו. ושם) כי גבי פעמים ששניהם בחטאת כו' וביבמות בריש פרק אלמנה (ד' סו: ושם) ל גבי כהן ששכר פרה מישראל דמסיק דנהי דמיחייב בגניבה ובאבידה ובהשואל (ב"מ דף 11.) נמי גבי מר בר חיננא אגר ליה כודניימא לבי חוואי וחייבינהו רבא ומסיק דנגנבה: ראי בעית אימא ברמחדיך בו'. לא נ"מ מידי אלא לפי דבריו דבעי לאוקמא כר"י רוצה להשיב לו ובהאומנים (ב"מ ד' פ:) איכא כה"ג ואי בעית אימא כדמחליף רבה בר אבוה והתם יחיישב טפי שאומר כן כדי להעמיד התם מתני׳

טענותיו. כלומר כל טענות שעל ידי גנב בין מזויין ובין שחינו מזויין דהא שומר חנם פטור בגניבה ואבידה הלכך כשנמלא שקרן שאינו מזויין אפי׳ נמנאת בידו דהא מעיקרא לא הוה פטר נפשיה מקרנא: לא אם אמרת בשומר חגם שכן משלם תשלומי כפל תאמר בשומר שכר שאינו

אין לי. שיהא שואל חייב: אלא בשבורה ומחה. שהן אונס: שפער בו שבורה ומתה. דכתיב ביה ומת או נשבר או נשבה וכתיב בתריה שבועת ה' תהיה בין שניהם (שמות כב): חייב בגניבה וחבידה. דכתיב ביה ושסו אם ננב יננב ונו': מה לשומר שכר כו'. תחמר בשוחל שחין בו כפל לעולם דהא מיחייב באונסין דכתיב ונשבר או מת וכי נמי טעין לסטים מזויין נטלו הימנו הוה מיחייב נפשיה בקרנה ומי שהינו בה לגנוב הת הקרן לא ישלם כפל: קסבר האי סנא. דונשבר או מת: קרנא בלא שבועה עדיפא מכפילא בשבועה. שואל עדיף שמתחייב בשבורה ומתה בלה שום שבועת שקר משומר שכר שפטור עליהן ואע"פ שיש בשומר שכר כפל בטוען טענת לסטים מזויין איו זה חומר דכפל אינו בשומריו עד שישבע לשקר שנגנבה הימנו ואח"כ באו עדים בפרק מרובה (לקמן דף סג:) הלכך קנסא משום שבועה הוא דקנסיה רחמנה: מסייע ליה. דלסטים מזויין גנב הוא: ואיני נשבע. דאי בעינא משתבע דנגנבה מפטרינא: לשוכר. דכיון דשילם נמצאת הגניבה שלו: סברוה. רבנן דבעו לסייעיה לרב יוסף מהא ר"י היא דאמר שוכר כשומר שכר דמי בהשוכר את הפועלים (ב"מ זג.) ומחייב בגניבה: **ומדקתני**. אינו נשבע מכלל דאי בעי אשתבועי דנגנבה כדקטעין הוה מפטר והיכי דמי דמפטר הא מיחייב בגניבה אלא ודאי דקטעין לסטים מזויין גנבה בחזקה וקתני דכי נמצא אותו לסטים משלם

כפל: שוכר כשומר חנם דמי. ובגנב שאינו מזויין הוה פטר נפשיה מעיקרא: ואי בעים אימא. לעולם ר"י היא ובגנב שאינו מזויין: וכדמחליף רבה בר אבוה. בהשוכר את הפועלים [שס]: ר׳ זירה המר. לעולם כשומר שכר דמי ואפי׳ הכי לא תסייעיה דהאי דקתני כפל בלסטים שאינו מזויין קחמר וקתני רישה חינו נשבע מכלל דאי בעי פטר נפשיה (כ) במאי עסקינן בטוען טענת לסטים מזויין הלכך אי בעי איפטר וכשנמנא הגנב נמנא שאינו מזויין ובר כפל הוא: אמר רב. האי דקתני מה שנהנית משלמת שנחבטה קאמר כשחבטה" על התבואה שיקעתן בקרקע והפסידם והיא נהנית שלא לקתה

תורה אור השלם ו. וְכִי יִשְׁאַל אִישׁ מֵעִם רעהו ונשבר או מת וַצֵּווּ וְּנְשְּבֵּוֹ אֵין עִמּוֹ שַׁלֵּם בְּעָלְיוּ אֵין עִמּוֹ שַׁלֵּם יִשַׁלֵם: שמות כב יג שמות כב יג

הגהות הב"ח (ה) גמ' שוכר כשומר חנם להי. נייב אע"ג דרבה השיב לעיל דמודה בבעלי חיים אף שהוא ש"ח דחייב בגניבה כיון דאנקטה נגרי ברייתא מ"מ היינו דוקא שנגנבה באותו ענין שנגרי ברייתא גרמו כו' כדכתבו תוס' לעיל ע"א ד"ה מוסי נעיל עיים דייה א"ל מודינא לך כו' ע"ש: (ב) רש"י ד"ה רבי זירא וכו' פטר נפשיה הכא

גליון הש"ם "ש"י ד"ה לא אם אמרת וכו' ולא ידענא. ע' נרכות דף כ"ה ע"ב רש"י ד"ה מאו שמעת וש"נ:

הגהות הגר"א [א] תום' ד"ה נפלה כו' והוא כו'. נ"ב והראב"ד חולק על זה וכתב דאין זה פשיעה וכי יאחזנה בזנבה : יוכ

רבינו חננאל

וקיימא לן בהא דהלכתא כרב יוסף דאקשו עליה . ופרקינהי. ואשכחן נמי ופרקינהי. ואשכחן נמי בפרק אין בין המודר הנאה מחבירו בענין ומחזיר לו אבידתו, לא שנו אלא כשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה, אסורין על המוצא אבידה לא יחזיר, דקמהני ליה בפרוטה דרב יוסף, בהאי הוא דלא מחייב למיתב לעני. ריפתא ריפונא עני. האב. דאמרינן הא דרב יוסף לא שכיחא לא דחוהה ואמרו ליתא לדרב יוסף. מכלל דמודו דאיתא, ולא קשרו אלא משום דלא שכיחא.